

Andrea Bajani

El llibre de les cases

Traducció d'Anna Casassas Figueras

El llibre de les cases és la narració fragmentada de la vida d'un home, de les seves amistats, els amors, les decepcions, la poesia que l'acompanya, la història familiar. És el compendi dels seus últims cinquanta anys a través de les cases que ha habitat, dels espais que el configuren. Andrea Bajani ha creat una obra delicada i poètica sobre una vida en construcció, sobre la seva arquitectura real, els seus interiors i els llocs que ens formen com a persones.

«Paraules que remouen, enderroquen, fereixen, obren, desarticulen, esquincen, mouen, generen vida.» Massimo Recalcati, *La Repubblica*

Aquesta novel·la, finalista del premi Strega 2021, és una educació sentimental sobre qui som i quin rastre deixem allà on vivim.

IBIC FA

ISBN 978-84-19332-02-8

Andrea Bajani (Roma, 1975) és escriptor, periodista i traductor del francès i l'anglès a l'italià. És autor de nombroses novel·les i volums de poesia.

Traduïdes a disset països, les seves obres han estat guardonades amb els premis Mondello, Brancati, Recanati, Lo Straniero o Bagutta. *El llibre de les cases*, la seva última novel·la, va estar nominada als prestigiosos premis Strega 2021 i Campiello.

Anna Casassas Figueras, llicenciada en Dret, fa anys que es dedica exclusivament a la traducció literària del francès i l'italià al català. Ha rebut el Premi Mots Passants de la Universitat Autònoma de Barcelona per la millor traducció publicada el 2009 pel llibre, escrit originalment en francès, *Manuscrit trobat a Saragossa*, de Jan Potocki (Quaderns Crema), i l'any 2010 obté el Premi Vidal Alcover de l'Ajuntament de Tarragona pel projecte de traducció d'*El sopar de cendra*, de Giordano Bruno (Edicions de 1984, 2014). L'any 2016 obté el Premi Trajectòria atorgat per l'Associació d'Editors en Llengua Catalana, i el 2019, el Premi Nacional Joan Coromines de la Coordinadora d'Associacions per la Llengua Catalana, en reconeixement a la seva activitat en favor de la llengua i la cultura del nostre país.

Luca Mastrantonio, *Corriere della Sera* – «Andrea Bajani, a través de les cases, ha escrit una novel·la sorprenent. El llibre es mou entre els regnes mineral i animal, donant vida a cases i coses com si fossin personatges, però sense diàlegs. Com? Gràcies a la mirada que tot ho escolta de Bajani, que com a poeta para l'orella a la veu interior de les coses.»

Daniele Giglioli, *La Lettura* – «Bajani dona ritme musical als llocs domèstics viscuts, imaginats o fins i tot simplement fantasiejats.»

Massimo Recalcati, *La Repubblica* – «Paraules que remouen, fereixen, enderroquen, obren, desarticulen, esquincen, mouen, generen vida.»

Renato Minore, *Il Messaggero* – «Sens dubte, una bella creació literària.»

Massimo Raffaeli, *Il Manifesto* – «Andrea Bajani ha escrit una novel·la formativa que revisa les novel·les formatives, l'estructura modular de les quals, vista en retrospectiva, s'assembla a caixes xineses o a un telescopi bolcat que aniquila l'excés de proporcions.»

Andrea Cortellesa, *Il Sole* – «Com la serra d'una tortuga que ens afanyem a perseguir, una casa és com un recipient de sorra feta de molts instants de cristall, que flueixen, en l'estret embut de la vida, cada dia, apropant-se al seu final. D'aquí l'anhel, tan sever com innegable, d'un llibre com aquest.»

Concita de Gregorio, *Casamatta* – «M'ha encantat *El llibre de les cases*, que és dolorosíssim i punyent.»

Filippomaria Pontani, *Il Fatto Quotidiano* – «La verdadera casa secreta de Bajani és el ritme d'una prosa acurada i generosa.»

Furio Colombo, *Il Fatto Quotidiano* – «T'agafa per sorpresa, per l'estat d'ànim tranquil i la cauta amabilitat amb què proposa, fent-se passar per un

assaig, una manera completament diferent d'explicar.»

Alessandro Zaccuri, *Avvenire* – «Habitualment són els poetes els que es dediquen amb més diligència a la dissecció de la llengua. També en aquest sentit, la confiança que sempre ha tingut Bajani en l'escriptura és de tot menys casual. En la seva recerca, l'escriptor ha qüestionat progressivament les formes convencionals, en un treball de remodelació de la llengua i del relat.»

Andrea Bajani

El llibre de les cases

Traducció de l'italià d'Anna Casassas Figueras

ANTÍPODA, 66

EDICIONS DEL PERISCOPI

Títol original: *Il libro delle case*

© Andrea Bajani, 2021

Publicat d'acord amb The Italian Literary Agency

Primera edició: setembre del 2022

© de la traducció: Anna Casassas Figueras, 2022

© de la il·lustració de coberta: The Natural History Museum / Alamy Stock Photo

© de la fotografia de l'autor: Emiliano Ponzi

© de la icona de les guardes: SUE / AdobeStock, 2022

Les imatges dels plànols inclosos en aquest llibre són lliure de drets.

© d'aquesta edició: Edicions del Periscopi SLU, 2022

Publicat per Edicions del Periscopi SLU

info@periscopi.cat Web: www.periscopi.cat

Facebook: www.facebook.com/Periscopi

Twitter: twitter.com/Ed_Periscopi

Instagram: @edicions_del_periscopi

Impressió: Romanyà Valls, Capellades

Imprès a Catalunya – *Printed in Catalonia*

Edició a càrrec d'Aniol Rafel, Andrea Rovira i Marta Rubirola

Maquetació i disseny d'interiors: Tono Cristòfol

Correcció: Núria Saurina Eudaldo, Òscar Lozano i Francesc Gil-Lluch

Disseny de la col·lecció: Tono Cristòfol

Producció de l'ePub: booqlab

ISBN: 978-84-19332-09-7

Tots els drets reservats. Queda rigorosament prohibida, sense l'autorització escrita dels titulars del copyright, sota les sancions establertes per la llei, la reproducció total o parcial d'aquesta obra per qualsevol mitjà o procediment, inclosos la reprografia i el tractament informàtic, i la distribució d'exemplars mitjançant el lloguer o préstec públics.

Amb el suport del Departament de Cultura

In memoriam
A. A. F.

En Xavier va respondre que la casa de debò no és una gàbia amb un ocellet, ni l'armari de la roba blanca, sinó la presència de la persona estimada. I després li va dir que ell no tenia casa, o més ben dit, que casa seva eren els seus passos, el seu fer camí, els seus viatges. Que casa seva era allà on s'obrien horitzons desconeguts. Que ell només podia viure passant d'un somni a un altre, d'un paisatge a un altre.

MILAN KUNDERA, *La vida és lluny d'aquí*

1

CASA DEL SUBSOL, 1976

La primera casa té tres dormitoris, una sala d'estar, una cuina i un bany. L'habitació on dorm el nen, que convindrem a anomenar Jo, en realitat és un recambró dels mals endreços on han posat un catre. És una mica humit, com d'altra banda tota la casa. No té finestres, però és còmode i està a prop de la cuina. El soroll de plats, el toc-toc regular del ganivet sobre la fusta, el raig d'aigua llarg a l'aigüera segurament són dels primers records de Jo, tot i que ell no se'n recorda. De la mateixa manera que no recorda el cop esmorteït de la porta de la nevera que es tanca, o la resistència a l'estirada quan s'obre. És la petita polifonia de la cuina: percussió de metalls amb contrapunts de ceràmica, raigs hídrics, ronc de la nevera, el ventilador de la campana sobre els fogons.

La casa queda sota el nivell del carrer. Per entrar a l'apartament s'ha de baixar al pis menys u per una escala de cargol, o bé amb l'ascensor. L'olor que es respira al vestíbul, d'on surt una faixa de catifa vermella que va cap a les escales, és molt diferent de la que es respira al pis de sota, on la humitat ha escampat per l'aire una fortor de celler. En efecte, els cellers són al mateix nivell que l'apartament de la família de Jo, en el qual també hi ha dues portes de fusta massissa, darrere de les quals viuen famílies indeterminades.

Però la Casa del subsol no està tota per sota del nivell del carrer. En realitat, el menjador, la cuina, el bany i dues habitacions donen a dos patis interiors. El menjador, la cuina i el bany per una banda, les dues habitacions per l'altra. Els patis interiors, o jardins de ciment, estan encaixonats entre una

colla d'edificis de cinc o sis pisos construïts durant els anys cinquanta i seixanta del segle XX.

Quan se surt al pati, s'ha de torçar el coll. L'àvia de Jo —a partir d'ara, l'Àvia— cada matí aconpleix el mateix ritual: surt, torça el coll i mira verticalment cap al cel per veure quin temps fa. Després torna cap a dins.

A l'interior de la Casa del subsol, sembla que a fora sempre sigui núvol. Amb les finestres que donen als dos patis de ciment no n'hi ha prou per deixar entrar la llum del dia. Per això, quan s'entra a la casa s'ha d'encendre el llum del passadís.

Jo fa els seus primers moviments en aquesta foscor. Els objectes i els mobles de la casa estiren les seves ombres pel terra, es desborden, inunden el pis; s'enfilen a les taules, als ampits, a la panera de fruita de ceràmica que sempre adorna el centre de la taula. Jo aprèn a moure's entre aquestes ombres, a trepitjar-les, a deixar que l'abasseguin. De vegades, quan va de quatre grapes per la casa, desapareix dins d'una ombra; o només deixa fora de l'ombra una mà, o un peu, que queden abandonats en la claror: la foscor el trosseja, Jo deixa trossos d'ell mateix a la catifa.

A la Casa del subsol, els llums només s'apaguen per dormir o quan tots se'n van: restitueixen l'espai a la foscor, que és el seu element natural. Quatre voltes de clau, veus per les escales i després silenci. Les ombres aleshores se separen del tot dels objectes, es tiren a terra, sotmeten cada centímetre, conquereixen la casa.

Al pati on donen la cuina, el bany i el menjador hi viu la Tortuga. Quasi sempre està amagada rere els testos o dins de la closca. Costa veure-la sortir al descobert. Només quan surt l'Àvia, corre desmanyotadament cap a ella pati a través; pica repetidament a terra amb la cuirassa de tortuga, el ritme sempre idèntic de la seva alegria. L'Àvia l'agafa i li parla; ella agita les quatre potes rugoses a l'aire i així experimenta el vol assistit entre els edificis que tanquen el cel en un quadrat. Després se'n torna rere els testos arrossegant la fulla d'enciam que l'Àvia li ha dut i que ella es menjarà amb parsimònia, esbocinant-la amb el bec corni fins a fer-la desaparèixer.

La Tortuga és el primer animal amb qui Jo s'ha confrontat a la Casa del subsol. I d'altra banda Jo és l'únic ésser humà, a part de l'Àvia, a qui la Tortuga ensenya el cap fora de la closca.

Jo la cerca pel pati, sap on anar a buscar-la: travessa el pati gatejant a gran velocitat, amb el ritme cada dia més ràpid dels seus genolls. Sempre es troben darrere els testos de flors. Jo pica amb les mans obertes a la closca de la Tortuga amb una percussió excitada i alegre. Aquesta percussió tribal — amb Jo assegut a terra sobre el tron tou dels bolquers— segurament és el primer ritual que celebra Jo. Porta el compàs sobre la closca i la Tortuga treu el cap.

La Tortuga també és el primer ésser viu que Jo agafa com a exemple: a diferència de quasi totes les altres criatures, que odien els vegetals, Jo reclama peremptòriament enciam per menjar. La manera com es mou per la casa també és copiada de la tortuga: llargs moments d'immobilitat en punts amagats de la casa, seguits de sobtades acceleracions pel passadís.

Quan tots dos es troben cara a cara arran de terra, Jo sempre riu sorollosament. Aleshores acosta el peu descalç al morro de la tortuga i amb el dit gros li fa pessigolles al cap. El dit gros de Jo i el cap de la Tortuga tenen la mateixa forma i per això Jo està convençut que té el cap al peu. Segons la visió dels seus primers anys de vida, doncs, Jo és una tortuga amb dos caps. Jo i la Tortuga se saluden a través dels peus del nen.

La Casa del subsol està en un dels set turons de la ciutat de Roma.

A dalt de tot, cada dia, dos soldats de l'exèrcit italià treuen un canó dels bastions. A les dotze en punt disparen salves sobre Roma. Els presents aplaudeixen l'espectacle de l'exèrcit italià que dispara contra la seva capital. La detonació sovint fa plorar les criatures, a qui els pares intenten explicar en va el sentit del muntatge, i la diferència entre la ficció i la realitat. L'explosió se sent a molts quilòmetres, l'ona de xoc es propaga contra el paisatge, el mateix contra el qual les persones presents disparen les càmeres.

A la Casa del subsol hi viuen el Pare, la Mare, la Germana, l'Àvia. I Jo.

2

CASA DEL RADIADOR, 1998

La primera pedra va ser la compra del televisor, que ara està posat sobre un terra de rajoles de gres. És un electrodomèstic de dimensions reduïdes (catorze polzades, deia la capsa), però té el poder de fer anar la gent per terra: Jo hi jeu de costat com un etrusc a la tomba i mira la pantalla lluminosa.

La va comprar per pur instint, milions d'anys d'evolució de l'espècie, saviesa adquirida amb els gens. Encara poc coneixedor de Torí, va anar a l'única botiga d'electrodomèstics que sabia perquè l'havia vist cada dia durant deu mesos, quan hi passava pel davant amb el tramvia: és a l'extraradi, a prop de la sortida de la ronda, ven televisors, batedores, rentadores i moltes altres coses, tot a l'aparador com un paisatge d'eficiència.

El viatge amb autobús fins a la seva primera casa de jove graduat va ser, sobretot, un exercici físic. Jo va pujar al 55 amb l'embalum de la Panasonic, demanant perdó a tothom pel destorb i donant la culpa a la capsa. Quan va quedar lliure un lloc, la va deixar a sobre el seient i es va quedar dret al costat, fent guàrdia. A la dotzena parada, que va comptar per l'esbufec de les portes, va baixar, va caminar tres-cents metres amb el paquet a coll i després va pujar quatre pisos a peu.

La mirada del company de pis —el propietari, un home de quasi seixanta anys, la prova a simple vista d'un naufragi personal— va ser d'alegria dissimulada i reprovació convençuda: no vol pagar la taxa estatal, no vol tenir problemes, però sap que se n'aprofitarà. Dret a la porta, va mirar com Jo treia el televisor del porexpan, el deixava a terra i premia el botó. Al primer canal que va sortir, una presentadora molt ben vestida va ser la primera presència femenina en aquella habitació.

L'absència d'armari a l'habitació de Jo, a pesar del mes i mig que fa que hi viu, diu clarament que és una casa transitòria. La maleta oberta al costat del llit és la calaixera on guarda tota la roba. D'altra banda, entre ell i el company de pis no hi ha cap acord de debò, ni cap contracte legal. El traspàs de diners es produeix de mà a mà cada final de mes i, a part d'això, l'única condició és que el dimarts a la tarda Jo no vagi a casa fins a l'hora de sopar per permetre la sodomia setmanal del propietari.

Pel que fa a l'activitat sexual de Jo —això és la part tàcita de l'acord—, hi pot dedicar tot el cap de setmana, quan el company desapareix i va al camp.

No durarà gaire, tots dos ho tenen clar, igual que tots dos saben que serà més bonica de recordar, aquesta convivència, que no pas de viure-la cada dia. De fet, l'única relació que tenen és el repartiment dels prestatges de la nevera i una cortesia higienitzada per la discreció. La vida que té lloc és sobretot la vida als dormitoris. La resta de la casa no existeix: és una cuina cega, en realitat amb una reixa que dona a les escales, sense espai de maniobra i amb una taula en què amb penes i treballs pot menjar-hi una persona i prou. I una entrada ocupada quasi del tot per un radiador de querosè, única font de calor. El bany és allà al costat mateix i és la peça més calenta de la casa.

El radiador és la raó per la qual la vida a les habitacions es fa amb les portes obertes. L'alternativa és una privacitat a temperatura ambient; però és gener, a fora cau la primera neu, la que ja havien promès erròniament primer per Nadal i després per Cap d'Any. Els teulats de Torí són blancs, fins i tot l'estació, a dues illes de cases de distància, ha quedat blanca i això esmorteix els xiulets dels trens que venen i van. A la pràctica, la privacitat són dos jerseis i petar de dents.

Per això Jo ha tallat la punta dels dits dels guants. En la gelor del dormitori s'escalfa el tou dels dits picant el teclat del vell ordinador heretat d'un amic, salvat in extremis del contenidor. És un vell 286, d'una espècie extingida, que ja no es fabrica, la pantalla és artrítica, està exhausta, visualitza molt poc i molt lentament. Però és el primer que té i per això no hi ha fred que pugui

reduir l'abast d'allò que Jo anomena la Revolució, el cop que ha condemnat a mort el televisor, argollat a terra.

I això és el que tenen al davant cada vespre —i després a la nit— les finestres de l'altra banda del carrer: un noi colgat sota els jerseis, de vegades amb la gorra calada fins a les orelles, que tecleja frenèticament a l'ordinador, sobre un tauló de conglomerat posat sobre dos cavallets clarament massa alts en relació amb la cadira. Tot plegat entre la neu que cau i n'enterboleix la visió, de lluny, suposant que hi hagi algú que realment miri.

El que és impossible de veure, això sí, és l'abisme que hi ha entre l'ímpetu de Jo i la manera com s'arrossega darrere seu la tecnologia: entre el seu picar paraules acceleradament i la lentitud de la pantalla, que es queda molta estona blanca, atordida i cansada, i al final les deixa anar totes en diferit, quan Jo ja ha sortit de la frase i té les mans quietes en una pausa reflexiva. Amb els dits alçats sobre el teclat, veu com les paraules surten alineades enmig del blanc i avancen ordenadament en línia recta, es llancen endavant i només s'aturen si ho diu un punt. Aleshores Jo llegeix —atordit, aquesta vegada ell, i entendrit— el que totes juntes, en formació allà al davant, han vingut a dir-li enmig del fred.

3

CASA DE LA FAMÍLIA, 2009

La Casa de la Família consta de tres estances i cuina. L'entrada és un espai mig fosc. Una tauleta a la dreta de la porta permet l'automatisme de desfer-se de les claus. A terra, les rajoles d'un terratzo groc i gris confusament barrejat s'eixamplen, al fons, cap a la cuina.

Les dues estances que donen a l'entrada són el menjador i el dormitori de Jo i la Dona, totes dues amb parquet. Al menjador hi ha un sofà llit sobri, amb una funda de color de sorra. Té una línia tan comuna, tan ordinària, que se l'oblida de seguida després d'haver-lo vist, com si no hi fos. Al davant, el televisor. Poc més a dir del menjador: hi ha una taula, amb el damunt de cirerer lacat, i quatre cadires ben repartides a banda i banda, amb el potencial de seure-hi sis persones.

Al fons, una finestra ofereix la vista de la terrassa de l'altra banda del carrer, on a l'estiu una parella de vells dina i sopa, i que a l'hivern es converteix en magatzem. Més enllà de la terrassa, la serralada alpina. Quan arriba la primera calor, Jo obre la finestra, s'hi passa molta estona amb els colzes recolzats a l'ampit. De tant en tant s'hi afegeix el cap de la Nena. De vegades un moment curt, d'altres es queda una bona estona al seu costat. Tan bon punt surt algú a la terrassa, la Nena agita la mà per saludar, sense dir res: una mà, també muda però alegre, s'agita com a resposta. El costum ja fa temps que dura, però no s'ha transformat en una relació ni ha desembocat en una salutació verbal, tot i que no ha perdut mai cordialitat. És una qüestió de competència exclusiva de les mans.

Al voltant, edificis de principis del segle xx, bona burgesia distribuïda pels carrers, pastisseries, pastes el diumenge, restaurants amb famílies ben

vestides, però sense ostentació. A dos-cents metres, l'estació principal de Torí.

L'habitació de Jo i la Dona és la més gran de la casa —trenta metres quadrats mal comptats— i està dividida en zona de nit i zona de dia. Un llit de matrimoni amb capçalera de fusta clara ocupa el fons del dormitori, al costat d'una finestra amb balcó. A banda i banda del llit hi ha dos cubs de fusta, amb el disseny de les caixes de fruita, però revisitat per a una clientela postagrícola benestant. La tauleta de nit de Jo es reconeix pels llibres mal apilonats, que fan una torre precària. Un parell estan oberts per terra, com libèl·lules que esperen. Hi ha altres libèl·lules disperses per la casa, als braços del sofà, a la taula de la cuina.

La zona diguéssim de dia del dormitori és, de fet, l'escriptori de la Dona: hi ha retoladors fluorescents de colors, una panereta amb tisores i clips, llibretes, un ordinador portàtil i una impressora. I, sobre la fusta, pòstits roses i grocs.

L'última és l'habitació de la Nena.

La porta és esmerilada i sempre està tancada. Pel vidre, encara que fos de molt a prop no es veuria res: quatre trossos de cel·lo als angles d'un paper que en tapa quasi tota la superfície. És un pòster que la Nena pot mirar des del seu llit: dona l'esquena als de fora. La seva habitació està pensada només com un dins: el fora és un dins del revés, és el món per la banda de les costures.

Quan va a escola, la porta queda oberta. La Dona hi entra i l'endrega. Jo normalment es queda al llindar però difícilment s'està de mirar-hi. A terra, el mateix terratzo gris i groc. El llit és arran de la paret. Al davant, un armari blanc de dues portes cobertes com si fos molsa d'adhesius i un parell de fotografies. Una amb dues amigues, una amb el Pare de la Nena. En una taula, al costat, llibres de text apilonats i una foto amb Jo, abraçats, que devia fer la Dona. En conjunt ja és un dormitori com cal, no una habitació infantil.

Davant per davant, la cuina té pocs metres de terratzo. A la paret, tres mòduls de color cirera, a sobre i a sota, clarament readaptats a aquell espai.

El taulell acaba amb un tall brusc, la secció mostra el conglomerat. Al centre els fogons i a sota un forn de convecció. Al davant, una tauleta amb tres cadires, arrambada a la paret. Penjada a la paret, una pissarreta amb els horaris de la Nena, amb les columnes i les ratlles de les hores.

A fora, vista sobre els garatges i els pisos populars de balcons comunitaris dels altres immobles. Més enllà, les muntanyes. Un mòdul de la cuina, per falta d'espai dins de casa, ha acabat exiliat al balcó i serveix de rebost.

Més en general, pels mobles és fàcil intuir que la Casa de la Família en realitat són dos mobiliaris sumats per fer-ne un tercer que no existia. És fàcil atribuir cada cosa —les que eren de Jo, les de la Dona amb la Nena—, i és fàcil reconstruir retrospectivament els dos pisos originaris, les dues vides enganxades per fer un nou experiment.

Per això Jo passa molt de temps a la sala, assegut a la taula o bé al sofà. Sobretot si està de mal humor o si han discutit, cosa que d'altra banda no passa gaire sovint: els seus mobles són la seva ambaixada, és on es retira. S'arrauleix al sofà, recull els talons, no deixa ni els peus a terra. S'hi queda fins que no se sent millor, aleshores baixa i torna a moure's per la casa. Molt sovint, però, és la dona qui va amb ell per reconciliar-s'hi, i Jo obre la porta a l'ambaixada. S'aparta, fa lloc perquè sigui, li dona la benvinguda amb la mirada. Quan ella es torna a aixecar, després d'haver fet les paus, Jo torna a posar els peus a terra, surt de l'expressió emmurriada de la infantesa.

La visió de la Nena adormida al sofà quasi cada tarda, amb un llibre de matemàtiques o de ciències per coixí, i el llapis caigut a terra, és un paisatge al qual els seus ulls encara no s'han acostumat.

4

CASA DEL SUBSOL, 1978

Entre els primers fets que Jo recorda, hi ha el Pare tancat a la seva habitació dies i dies; potser setmanes.

És el començament de la primavera, als dos patis de ciment enclosos entre els edificis finalment hi arriba el sol. No gaire i dura poc. És una aparició que es repeteix dos cops al dia. El primer quan el sol està a la vertical, en aquesta època cap al voltant de tres quarts menys cinc d'una en aquesta hora el sol s'aboca al pati, tot i que és poca cosa més que una galletada.

El segon ve de l'est, a la tarda, cap a dos quarts de set. És només un raig que s'insinua entre dos edificis. Després del pas, tanmateix, mentre baixa s'eixampla, i ocupa i il·lumina un metre i mig de terra. En aquest moment se sent una percussió regular: apareix la Tortuga, que ve de darrere el test de pressa picant el terra amb la closca. Para el raig al vol, com un tennista. Després es queda quieta, amb el cap a fora, sota els reflectors.

Si té sort, s'està així tota l'estona que dura el sol, fins que el raig es consumeix i la Tortuga se'n torna a poc a poc. Si li surt malament, Jo arriba corrents —normalment amb un crit— i converteix la Tortuga en un tambor.

El Pare sempre es queda tancat a l'habitació: només en surt per anar al lavabo i tornar-se a tancar. No menja gaire sovint, i només rarament amb Jo, la Germana, la Mare i l'Àvia.

Si no hi ha el Pare, la veu que se sent quasi sempre és la de l'Àvia. Durant els àpats qui parla és el televisor, que en canvi calla si hi ha el Pare. Parla d'un polític segrestat, tancat en un pis i condemnat a mort. Es veu una

foto de l'home aguantant un diari; serveix per demostrar que l'home —aquell dia— encara és viu.

Per la fotografia no es pot saber on és. A darrere només hi ha una bandera.

A taula no miren ni escolten el televisor. Però el televisor els envia la seva llum, és un feix que surt del rectangle de l'aparell i inunda la taula. Jo és l'únic que de tant en tant en queda a fora: corre per la casa, de vegades cau però no plora. Sempre s'atura davant de la porta tancada de l'habitació del Pare.

Després torna enrere corrents i, quan entra al menjador, veu la Mare, l'Àvia i la Germana dins de la llum del televisor: aleshores també hi entra ell, igual que fa la Tortuga a la tarda amb el sol. El televisor els aboca al damunt l'home amb el diari.

La pantalla és l'entrada d'un túnel que uneix la Casa del subsol i el pis on l'home està tancat. Jo hi podria entrar, tot i que només de quatre grapes.

La Germana ja és massa gran.

La Mare i l'Àvia no seria elegant.

Jo podria ficar-se còmodament en el rectangle de llum: només caldria que gategés una estona —quanta no es pot saber— i acabés sortint per l'altra banda, on hi ha el Presoner amb el diari.

Però ni Jo ni els altres pensen en aquesta opció: s'estan quiets, i el televisor els aboca al damunt tot el que conté. D'altra banda, d'ençà que Jo ha provat la posició vertical i finalment l'ha adoptat, no vol tornar a anar de quatre grapes. Només ho fa de vegades per la Tortuga, però és una relació antiga.

Havent dinat, la Mare entra a l'habitació del Pare amb un plat. Jo li va al darrere, però es queda a fora; ella li indica alguna cosa i després tanca la porta.

Al cap d'una mica, la Mare surt i parla amb l'Àvia mentre renta plats.

Algun cop la Mare deixa entreoberta la porta de la seva habitació, si Jo no li va al darrere; així és com Jo una vegada va poder treure el nas i els va

veure a tots dos asseguts al sofà. El Pare tenia el cap entre les mans i la Mare seia al seu costat, una mica apartada, amb els genolls junts, sense dir res.

Per telèfon, l'Àvia diu que el seu fill, el Pare, està espantat.

—No surt de casa perquè té por que li facin mal.

—Va pegar a un que valia més no pegar.

Diu que se n'hauria d'estar segur, abans de fer com si es fos fort.

El telèfon és a la cuina i té una cadira i una tauleta al costat. A sobre hi ha una pissarreta en la qual l'Àvia apunta el que no vol oblidar.

Quan l'Àvia parla del Pare per l'auricular, ajusta la porta, però Jo l'obre perquè és per on ha de passar per anar a veure la Tortuga al pati de ciment.

Quan passa, les paraules de l'Àvia li cauen al cap: li queden entre els cabells fins que, entre mil crits i resistències, la Mare els hi renta.

Data: 13/05/2015 - n.

- Richiedente:

Agenzia del Territorio
CATASTO FABBRICATI
Ufficio Provinciale di

Dichiarazione protocollo n. **100** del **13/05/2015**

Planimetria di u.i.u. in Comune di **COSENZA**

Via **...**

civ. **...**

Identificativi Catastali:

Compilata da:

Sezione:

Iscritto all'albo:

Foglio:

Geometri

Particella: **96**

Prov. **...**

N. **...**

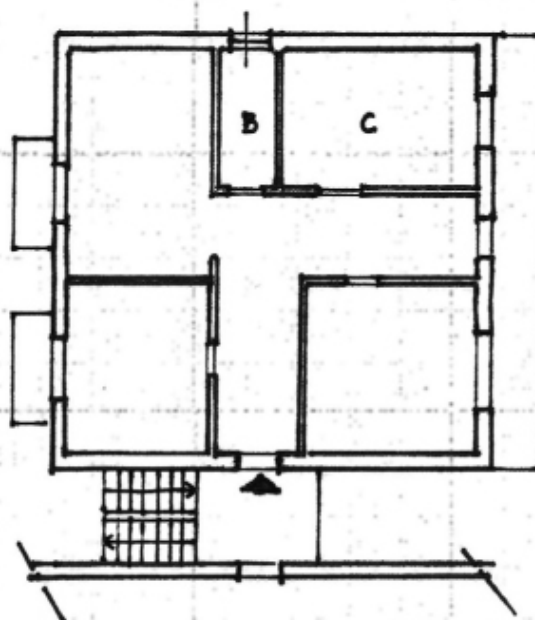
Subalterno: **...**

Scheda n. 1

Scala 1:100

PIANO QUARTO

h. mt. 3,00

0313647

Dichiarazione di N.C. ☐

Ultima planimetria in atti ☒

Compilata dal

(Titolo, cognome e nome)

Data presentazione **13/05/2015** Data **13/05/2015**

Totale s. **13/05/2015** Formato di acquisizione: A4(210x297)

sub. **...** dalla provincia di **...**

data **...**

Firma **...**

RISERVATO ALL'UFFICIO

26 MAG. 1998

E 0039